

Студент 6 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Проаналізовано сучасні проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Розкрито фактори впливу на ефективність управління зовнішньоекономічною діяльністю українських підприємств. Визначено основні напрямки вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарської діяльності.

Аннотация. Проанализированы современные проблемы и перспективы развития внешнеэкономической деятельности в Украине. Раскрыты факторы влияния на эффективность управления внешнеэкономической деятельностью украинских предприятий. Определены основные направления усовершенствования внешнеэкономической деятельности отечественных субъектов хозяйствования.

Annotation. The modern problems and prospects of development of the foreign economic activity in Ukraine were searched. Factors of influence on the efficiency of foreign economic activity management in the Ukrainian enterprises were also revealed. The basic directions of improvement of the foreign economic activity in the domestic enterprises were determined.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, зовнішні ринки, глобалізація, лібералізація, стратегія.

Розвиток ринкових відносин та євроінтеграційні процеси супроводжуються лібералізацією зовнішньоекономічної діяльності. Новий етап входження у світове господарство потребує істотних зусиль як від держави в цілому, так і від окремих підприємств, від яких залежатиме подальший економічний та соціальний розвиток країни.

Із зростанням лібералізації зовнішньоекономічних зв'язків та відкритості економіки в українських підприємствах збільшується потреба у поступовому проникненні на зарубіжні ринки, які є для них джерелом інвестиційних коштів та можливості збільшення обсягів реалізації, а отже, стабілізації доходів.

Вихід підприємств на зовнішні ринки або ж розгортання чи розвиток будь-якого іншого виду зовнішньоекономічної діяльності передбачає, перш за все, розробку відповідної стратегії [1, с. 187].

Під стратегією ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства розуміють узагальнюючу модель дій, які потрібні для досягнення визначених цілей шляхом координації і розподілу його ресурсів, формування системи довгострокових цілей зовнішньоекономічної діяльності та вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення, і цілісну систему взаємопов'язаних рішень, які спрямовані на розвиток процесів взаємодії умов внутрішнього і зовнішнього середовищ, визначення на цій основі якісно нових завдань.

Організаційно-економічний механізм зовнішньоекономічної діяльності підприємства спирається на ресурси та цілі зовнішньоекономічної діяльності, а також на кон'юнктуру як внутрішнього, так і зовнішнього ринків.

Регулювання є невід'ємною складовою процесу управління підприємством та підвищує ефективність системи управління.

Стабільне становище на конкретному ринку свідчить про здатність підприємства адекватно оцінювати свої можливості, співвідносити їх із кон'юктурою ринку, виявляти закономірності конкурентної боротьби та забезпечувати потреби споживачів. Розробці відповідного механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства має передувати оцінка його потенційних можливостей на конкретному ринку на основі узгодження структури та обсягів експортного потенціалу з вимогами світового ринку [2, с. 13].

З-поміж іншого повинна бути розроблена міжнародна маркетингова стратегія, основу якої мають складати такі стратегічні рішення:

доцільність виходу на зовнішній ринок;

визначення регіональних ринків та вибір країни;

основні методи здійснення зовнішньоекономічної діяльності (експортно-імпортні операції, портфельні або прямі інвестиції);

формування маркетингових програм [3, с. 8].

Серед визначальних факторів, що впливають на ефективність управління зовнішньоекономічною діяльністю українських підприємств, є такі: міжнародна інтеграція, політична ситуація в країні, соціально-демографічні та природно-кліматичні особливості регіону, наявність ринкової інфраструктури, технічний рівень суб'єкта господарювання чи галузі, відносно якої формується управлінська стратегія.

Слід відзначити, що зовнішньоекономічним зв'язкам України характерні негативні риси, які, перш за все, знаходять свій прояв у переважанні експорту сировинної групи товарів (майже 70 %); у домінуючій монополійній залежності від практично одного імпортера таких енергоносіїв, як нафта та газ; у імпорті невиправдано великої кількості товарів споживчого призначення, незважаючи на тяжкий економічний стан у державі [4].

Значні суми капіталу осідають за кардоном у результаті бартерних операцій, які становлять у загальному

сировинного характеру із низьким ступенем переробки в структурі виробництва й експорту, а це близько 70 %, зростаюча деградація переробницьких галузей під впливом конкурентних умов світового ринку й висока імпортозалежність від так званого критичного імпорту не залишають сумнівів у тому, що загальний вектор дії зовнішньоекономічної складової не відповідає потребам стабілізації та розвитку економіки нашої держави.

Для стабілізації та подальшого зміцнення економіки України, досягнення більш високого позитивного сальдо зовнішньої торгівлі необхідна абсолютна перебудова структури зовнішньої торгівлі, вдосконалення всієї системи зовнішньоекономічної діяльності країни як одного із найважливіших важелів її успішного розвитку [4].

Метою розвитку зовнішньої торгівлі в Україні є: оптимізація зовнішньої торгівлі шляхом удосконалення структури експорту й імпорту; стимулювання експорту та імпорту високотехнологічної продукції і послуг; розширення ринків збуту продукції вітчизняних підприємств; захист національних інтересів в умовах членства України у світових організаціях торгівлі.

Еволюційний розвиток зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств зумовлює необхідність вдосконалення організаційно-економічного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Тільки глобальна орієнтація зовнішньоекономічної діяльності дозволить сучасним українським компаніям виживати та конкурувати у жорстких умовах міжнародного ринку.

Таким чином, проведене у статті дослідження дає змогу стверджувати, що основними напрямками вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств є такі:

- розробка стратегії ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності;
- формування системи її довгострокових цілей;
- оцінка потенційних можливостей підприємства на конкретному ринку;
- розробка міжнародної маркетингової стратегії.

Наук. керівн. Астахова І. Е.

Література: 1. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібн. / Гребельник О. П., Романовський О. О. – К. : Деміург, 2003. – 296 с. 2. Пудрик Д. В. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства : автореферат дис. канд. екон. наук : 08.08.04 / Пудрик Д. В. ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2008. – 20 с. 3. Фурдичко Л. Є. Маркетинг у зовнішньоекономічній діяльності та його ефективність : автореферат дис. канд. екон. наук : 08.06.02 / Фурдичко Л. Є. ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Л., 1998. – 16 с. 4. Геєць В. М. Середньостроковий прогноз розвитку економіки України на період до 2010 року / Геєць В. М., Скрипниченко М. І. // Конференція Проекту LINK, Женева, офіс ООН, 30 жовтня – 1 листопада 2006 р.) // Економіка і прогнозування. Інститут прогнозування НАН України. – 2007. – № 1. – С. 104–115.